

Geijer's beschrijving van *Truncatellina* luidt vrij vertaald als volgt: Cylindrisch, veel fijne ribben, bruinachtig geel, hoornkleurig. 5—6 nogal bolle windingen, de laatste $\frac{1}{3}$ van de geheele lengte, naad diep. Mondopening zonder tanden. Zoom dun, scherp, weinig omgebogen. De randen gescheiden. Hoogte 2, breedte 0,75 m.M.

Als verspreiding wordt verder vermeld: Van N. W.-Afrika en Portugal door Zuid- en Mitteleuropa naar Klein-Azië en tot de Kaukasus. Noordgrens: Zuidkust van Ierland, 't Schotsche eiland Skeye, Oslo, IJsland in Zweden, de Oostzeelanden, Moskou.

Daar dit nu de tweede keer is, dat *Isthmia* in ons land gevonden is, wil ik nog even vermelden, dat 't vorige exemplaar dood verzameld werd in Augustus 1926 en afkomstig is uit Velzen tusschen aanspoelsel van 't hoogovenkanaal bij IJmuiden.

Amsterdam, September 1930.

A. J. JANSEN.

November-heide. — In aansluiting op 't berichtje van houtvester Jansen over Allerheiligen-heide in de vorige afl. van D. L. N. kan ik nog het volgende opgeven:

Calluna vulgaris, f. *gynodioica* Joh. Jansen. Kort nadat de Heer J. J. M. Jansen, houtvester bij het Staatsboschbeheer te Assen mij een takje bloeiende *Calluna vulgaris*, f. *omnium sanctorum* Joh. Jansen uit Noord-Drente had toegestuurd, vond ik hier in de directe omgeving van Wijster 2 exemplaren van den met gesloten bloemen bloeienden, meeldraadloozen vorm der struikheide, in vollen bloei (1 en 3 November 1930), n.l. *Calluna vulgaris*, f. *gynodioica* Joh. Jansen, en bovendien een cleistogaam bloeienden vorm van *Calluna*, bijna uitgebloeid, maar toch direct opvallend door de nu nog roze getinte bloemen er aan. De aanvankelijk op zichzelf staande vondsten van den auteur in het gebied ten Z. van Nijmegen, worden dus ook hierdoor aangevuld.

Wijster, 15 Nov. 1930.

W. BEJERINCK.

Najaarsbloei van *Anemone nemorosa* L. — In de laatste week van October vond ik in het park van Kasteel Oud Poelgeest bij Oegstgeest verscheidene bloeiende planten van *Anemone nemorosa*. Het is mogelijk, dat tweede bloei van deze soort voor velen een bekend verschijnsel is. Ik kan dit echter niet beoordeelen, omdat ik tot nu toe nooit het voorrecht had dicht bij groeiplaatsen van deze soort te wonen en geregelde waarneming dus uitgesloten was. Maar in ieder geval is het feit dan toch onvoldoende geregistreerd.

Immers, in geen van de werken, die ik er over raadpleegde, staat het opgeteekend. De flora's en handboeken van Bruinsma, Molkenboer en Kerbert, Oudemans, Suringar, Heimans, Heinsius en Thijsse, Heukels, Garjeanne, Bonnier, Rouy, Ascherson, Knuth, Buchenau, Thomé, Benthams—Hooker, Loew en zelfs Hegi vermelden alleen bloei van Maart tot Mei, wat des te opvallender is daar najaarsbloei van *Caltha* en *Aesculus* herhaaldelijk wordt vermeld. Ook „Omgang met planten” van Thijsse, Flora Batava en Prodomus laten ons hier in den steek. Tenslotte heb ik er in de 34 jaargangen van De Levende Natuur, hoewel hier juist dikwijls soortgelijke feiten zijn vastgelegd, niets over kunnen vinden. Alleen in Kerner von Marilaun (Deel I pag. 545) staan in het lijstje van planten, die wel eens tweemaal per jaar bloeien, ook terloops in het algemeen de anemonen genoemd.

Het is dus zeker niet overbodig wanneer gegevens uit de literatuur, zoo iemand deze weervindt, eens opnieuw onder de aandacht worden gebracht en verrijkt met nieuwe waarnemingen, opdat wij een indruk kunnen krijgen van de veelvuldigheid en de geografische verspreiding van het verschijnsel en verband met de klimatologische omstandigheden. Ook *Aesculus Hippocastanum* bloeide dit jaar nog al eens voor de tweede keer. Zoo begin September te Alkmaar en 26 September in Saint-Vincent de Tyrosse in de Landes (Lütjeharms).

De anemone-vindplaats op Poelgeest was niet aan de schrijvers der Flora Leidensis (1840) bekend. De eerste exemplaren werden er in 1843 door Oudemans verzameld. Op de andere vindplaats hier, de z.g. Grünerie, bloeide de soort dit keer niet.

Wanneer iedereen op de hem bekende groeiplaatsen eens speciaal let en recente en vroegere ervaringen door middel van een korte mededeeling bekend maakt, zullen wij allicht beter ingelicht worden dan de voor de hand liggende literatuur ons tot nu toe doet.

Oegstgeest, 2 October 1930.

J. W. VAN DIEREN.